

Dr. Öğr. Ü. Aslıhan SEVİNÇ KUYUCU

**TAŞIYANIN EŞYAYI
TESLİM ETME BORCU**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1
§1. EŞYAYI TESLİM ETME BORCUNUN ANA ESASLARI.....	5
I. EŞYAYI TESLİM ETME BORCUNUN KAYNAKLARI.....	5
A. Navlun Sözleşmesi	5
1. Tanımı.....	5
2. Hukuki Niteliği	8
B. Konişmento	16
1. Konişmento Tanımı.....	16
2. Konişmento Düzenlenmesini Gerektiren Sebepler	18
3. Konişmentonun Hukuki Niteliği	18
4. Konişmento Düzenlenmesinin Sonuçları	22
a. Genel Olarak	22
b. Eşyanın Teslim Alındığı İkrarı	23
c. Eşyanın Hak Sahibine Teslim Edileceği Taahhüdü	24
1) Genel Olarak	24
2) Konişmento Alıp Verme Sözleşmesi (“Begebungsvertrag”)	25
i. Kıymetli Evrakta Borcun Doğması	25
ii. Tarafları.....	26
iii. Hukuki Niteliği	27
iv. Hukuki Sonuçları.....	28
II. EŞYAYI TESLİM ETME BORCUNUN KONUSU.....	28
A. Genel Olarak	28
B. Zilyetlik	29

1. Kavram	29
2. Taşıyanın Eşya Üzerindeki Zilyetliği	32
3. Zilyetliğin Devri Yolları.....	35
a. Zilyetliğin Devrinin Teslim Borcunun İfasındaki Yeri.....	35
b. Kural: Dolaysız Zilyetliğin Devri	37
1) Genel Olarak	37
2) Teslim Kavramı ve Hukuki Niteliği	38
c. Dolaylı Zilyetliğin Devrinin İfa Teşkil Edip Etmeyeceği.....	41
III. EŞYANIN TESLİMİNİN NAVLUN SÖZLEŞMESİNDEKİ YERİ.....	43
A. Genel Olarak	43
B. Teslimin Unsurları ve Hukuki Niteliği	44
1. Unsurları	44
2. Hukuki Niteliği	46

§2. EŞYAYI TESLİM ETME BORCUNUN İFASINA İLİŞKİN

ESASLAR.....	49
I. BORÇLU	49
A. Taşıyan.....	49
1. Akdi Taşıyan	50
2. Fiili Taşıyan.....	52
B. Taşıyanın TTK m. 1238 Uyarınca Belirlenmesi	58
1. Hükmün Önemi	58
2. Konişmentoyu Taşıyan Sıfatıyla İmzalayan veya Kendi Ad ve Hesabına Konişmento İmzalanan Kişinin Taşıyan Sayılması	59
3. Konişmentodan Taşıyanın Kimliğinin Anlaşılamaması Hâlinde Taşıyanın Belirlenmesi.....	60
a. Genel Olarak	60

---

b. Konişmentodan Taşıyanın Kim Olduğunun Anlaşılramaması	61
c. Taşıyan Sayılabilecek Kişiler	63
1) Donatan.....	63
2) Kaptan veya Taşıyanın Diğer Bir Temsilcisi.....	67
d. “Taşıyan Sayılma” ve Eşyayı Teslim Etme Borcu ile İlişkisi.....	74
C. TTK’nın “Taşıma Hukuku” Kitabı Hükümlerine Göre Taşıma İşleri Komisyoncusunun Taşıyan Sıfatı.....	75
1. Genel Olarak Taşıma İşleri Komisyoncusu.....	75
2. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Taşıyan Sayıldığı Hâller.....	80
a. Tek Bedel Kararlaştırılması	80
b. Taşımanın Bizzat Üstlenilmiş Olması	81
c. Toplama Yük Taşınması	82
II. ALACAKLI.....	83
A. Eşyayı Teslim Etme Borcunun Alacaklısı Olarak Gönderilen Kavramı.....	83
B. Navlun Sözleşmesinin Tarafı veya İlgilisi Olma Bakımından Gönderilen	86
1. Eşyayı Teslim Etme Borcunun Alacaklısı Olarak Taşıtan Olan Gönderilen	86
2. Eşyayı Teslim Etme Borcunun Alacaklısı Olarak Taşıtan Olmayan (Üçüncü Kişi) Gönderilen.....	88
C. Eşyayı Teslim Etme Borcunun İfa Edileceği Kişinin Belirlenmesi.....	89
1. Genel Olarak	89
2. Teslim Talebinin Navlun Sözleşmesine Dayanması.....	90
a. Eşyayı Teslim Etme Borcunun Dayanağı.....	90
b. Taşıtana Karşı Eşyayı Teslim Etme Borcu	90
c. Gönderilene Karşı Eşyayı Teslim Etme Borcu.....	92
1) Navlun Sözleşmesinin Niteliği Bakımından.....	92

2) Navlun Sözleşmesinde Belirlenen Gönderilenin Değiştirilmesi	95
3. Deniz Yük Senedi Düzenlenmesi Hâlinde	99
a. Genel Olarak Deniz Yük Senedi ve Düzenlenmesi İhtiyacı.....	99
b. Taşıyanın Teslim Borcunu İfa Edeceği Kişinin Belirlenmesi ve Talep Hakkının Dayanağı.....	102
c. Deniz Yük Senedi Düzenlenmesi Hâlinde Gönderilenin Değiştirilmesi	104
4. Konişmento Düzenlenmesi Hâlinde.....	104
a. Konişmentonun Hukuki Niteliğinin Teslim Etme Borcu ile İlişkisi	104
b. Konişmento Kayıtlarına Göre Eşyayı Teslim Borcunun Alacaklısı Gönderilenin Belirlenmesi	106
1) Konişmentonun Haklı Hamili	106
2) Hamiline Düzenlenen Konişmentoda Gönderilenin Belirlenmesi	107
3) Emre Düzenlenen Konişmentoda Gönderilenin Belirlenmesi	108
4) Nama Düzenlenen Konişmentoda Gönderilenin Belirlenmesi	109
c. Eşyanın Konişmentonun Şeklen Haklı Hamiline Teslimi ile Teslim Etme Borcunun Sona Ermesi.....	111
d. Gönderilenin Eşyanın Teslimi Talebini İleri Sürmesi.....	113
1) Genel Olarak	113
2) Konişmentonun Taşıyana İbrazı ve Geri Verilmesi Karşısında Eşyanın Teslimi	114
3) Konişmentonun Taşıyana İbrazı Karşılığında Düzenlenen Teslim Ordinosu.....	115
e. Eşyanın Konişmento İbraz Edilmeden Teslimi.....	121
1) Genel Olarak	121
2) Konişmento İbraz Edilmeden Eşyanın Teslim Edilebileceği Hâller.....	121

---

i.	Konişmentonun Zayı Olması	121
ii.	Kanunda Düzenlenen Özel Hâller.....	122
iii.	Kanunda Düzenlenen Hâller Dışında Konişmento İbraz Edilmeden Eşyanın Teslim Edilmesi.....	123
f.	Birden Fazla Konişmento Hamilinin Başvurması Hâlinde Taşıyanın Eşyayı Teslim Borcunun İfası	127
1)	Konişmento Hamillerinin Talep Haklarına İlişkin Esaslar.....	127
2)	Gemi Varma Limanına Ulaşmadan Önce Emre Yazılı Konişmento Hamillerinin Durumu.....	128
3)	Birden Fazla Hamilin Farklı Anlarda Başvurması Hâlinde Taşıyanın Teslim Etme Borcunun İfası.....	129
4)	Birden Fazla Konişmento Hamilinin Aynı Anda Başvurması Hâlinde Taşıyanın Eşyayı Teslim Etme Borcunun İfası.....	130
III.	İFANIN KAPSAMI.....	132
A.	Genel Olarak	132
B.	Navlun Sözleşmesi Gereği Eşyayı Etme Borcunun Kapsamı.....	132
C.	Deniz Yük Senedi Düzenlenmesi Hâlinde Eşyayı Teslim Etme Borcunun Kapsamı.....	132
D.	Konişmento Düzenlenmesi Hâlinde Eşyayı Teslim Etme Borcunun Kapsamı	133
1.	Genel Olarak	133
2.	Konişmentonun İspat İşlevi Bakımından.....	134
IV.	İFA YERİ.....	138
A.	Genel Olarak	138
B.	Sözleşmede Teslimin Gerçekleşeceği Limanın Belirlenmiş Olması.....	140
C.	Sözleşmede Teslimin Gerçekleşeceği Limanın Belirlenmemiş Olması.....	140

1. Varma Limanının Sonradan Belirlenmesi ve “Güvenli Liman” Esası.....	140
2. Varma Limanını Belirleme Hakkına Sahip Olan Kişiler.....	144
3. Varma Limanının Belirlenmesinin Hukuki Niteliği	145
4. Varma Limanının Belirlenme Zamanı ve Şekli.....	147
D. Güvenli Olmayan Bir Varma Limanının İfa Yeri Olarak Belirlenmesinin Teslim Etme Borcunun İfası Bakımından Ortaya Çıkardığı Sonuçlar.....	148
1. Genel Olarak	148
2. Sözleşmede Belirlenen Varma Limanının Güvenli Olmaması.....	148
3. Sonradan Seçilen Varma Limanının Güvenli Olmaması.....	149
E. Taşıyanın Teslim Borcunu Sözleşmede Kararlaştırılan veya Seçilen Limandan Başka Bir Limanda İfa Edebilmesi (“Near Klozu”)	151
V. İFA ZAMANI	153
A. Türk Ticaret Kanunu’nun Teslim Borcunun İfa Zamanına İlişkin Düzenlemesi	153
B. İfa Zamanının Belirlenmesi.....	156
1. Teslim Süresinin Kararlaştırılması Hâlinde	156
2. Teslim Süresinin Kararlaştırılmamış Olması Hâlinde.....	159
VI. İFA ANI - TESLİMİN GERÇEKLEŞMESİ.....	161
A. Genel Olarak	161
B. Eşyanın Boşaltılmasının Eşyayı Teslim Etme Borcu ile İlişkisi.....	162
1. Genel Olarak	162
2. Boşaltma.....	163
3. Yolculuk Çarteri Sözleşmesinde Boşaltma İçin Hazırlık Bildirimi, Boşaltma Tarihi ve Boşaltma Süresinin İşlemeye Başlaması	164

---

4. Kırkambar Sözleşmesinde Boşaltma	168
C. Eşyanın Boşaltmadan Önce Teslim Edilmesi	169
1. Genel Olarak	169
2. Navlun Sözleşmesinde Kararlaştırılması	169
3. Boşaltma Limanı Düzenlemeleri veya Boşaltma Limandaki Teamül Gereğince Boşaltmanın Taşıyan Tarafından Gerçekleştirilmemesi	174
D. Eşyanın Boşaltmadan Hemen Sonra Teslim Edilmesi.....	175
E. Eşyanın Boşaltmadan Sonra Ardiyede Teslim Edilmesi.....	181
F. Eşyanın Teslim Edilmesinde Gümrük Mevzuatının Gerekli Kıldığı İşlemler	182
VII. İFA SIRASI.....	185
A. Karşılıklı Sözleşmelerde İfa Sırası	185
1. Genel Olarak	185
2. Karşılıklı Sözleşmelerde Aynı Anda İfa Kavramı	186
a. Kural.....	186
b. Navlun Sözleşmesinde Aynı Anda İfa	187
3. Aynı Anda İfanın Gerçekleşmemesinin Sonuçları.....	187
a. Genel Olarak	187
b. Navlun Sözleşmesinde Taşıyanın Hapis Hakkı	188
1) Karşılıklı Edimler Açısından Taşıyanın Hapis Hakkı.....	188
2) Taşıyanın Hapis Hakkına Dayanarak Eşyayı Teslim Etmekten Kaçınabileceği Alacaklar	190
3) Taşıyanın Hapis Hakkına Dayanarak Teslim Etmekten Kaçınabileceği Eşya.....	193
4) Taşıyanın Hapis Hakkının Doğması ve Kullanılması.....	194
5) Taşıyanın Hapis Hakkına Dayanarak Eşyayı Teslim Etmekten Kaçınabileceği Kişiler	195
B. İfa Sırasının Değiştirilmesi - Önce İfa Yükümlülüğü.....	197
1. Genel Olarak	197
2. Navlun Sözleşmesinde Önce İfa Yükümlülüğü	198

§ 3. EŞYAYI TESLİM ETME BORCUNUN İFA EDİLMESİNİN SONUÇLARI	199
I. NAVLUN SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ	199
II. TTK m. 1178 GEREĞİNCE TAŞIYANIN SORUMLULUK SÜRECİNİN SONA ERMESİ.....	199
A. Taşıyanın Sorumluluk Sürecine İlişkin Düzenleme	199
B. Taşıyanın Eşya Üzerindeki Hâkimiyeti.....	200
C. Taşıyanın Eşya Üzerindeki Hâkimiyetinin Sona Ermesi ve Teslim Borcunun İfası	202
III. EŞYANIN HASARINA, ZİYAINA VE GEÇ TESLİMİNE İLİŞKİN BİLDİRİM SÜRELERİNİN İŞLEMESİNE BAŞLAMASI	206
IV. TTK m. 1188 UYARINCA HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRENİN İŞLEMESİNE BAŞLAMASI.....	209
V. KONİŞMENTONUN AYNİ HÜKMÜNÜ KAYBETMESİ.....	212
VI. TAŞIYANIN EŞYA ÜZERİNDEKİ HAPİS HAKKININ SONA ERMESİ VE HAPİS HAKKINDAN DOĞAN YETKİLERİ KULLANMAYA DEVAM EDEBİLECEĞİ SÜRENİN BAŞLAMASI.....	213
A. Taşıyanın Eşya Üzerindeki Hapis Hakkının Sona Ermesi	213
B. Taşıyanın Hapis Hakkından Doğan Yetkileri Kullanmaya Devam Edebileceği Sürenin Başlaması	214
1. Teslimden İtibaren Taşıyana Tanınan İmkân.....	214
2. Taşıyanın Hapis Hakkından Doğan Yetkileri Kullanmasının Şartları.....	215
a. Otuz Gün İçinde Mahkemeye Başvurulması.....	215
b. Mahkemeye Başvurulması Sırasında Eşyanın Gönderilenin Zilyetliğinde Bulunması	216
3. Taşıyanın Kullanabileceği Yetkiler	217
a. Genel Olarak	217
b. Defter Tutulması	218

c. Taşınır Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlâmlı Takip.....	220
d. Taşınır Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlâmsız Takip	221
e. Eşyanın Satışı.....	222
VII. KONTEYNERİN TAŞIYANA İADE EDİLMESİ GEREKEN SÜRENİN İŞLEMEYE BAŞLAMASI.....	222

§4. EŞYAYI TESLİM ETME BORCUNDA İFA ENGELLERİ VE SONUÇLARI.....227

I. İFA İMKÂNSIZLIĞI TEMELİNE DAYANAN İFA ENGELİ: EŞYANIN TAMAMEN VEYA KISMEN ZAYI OLMASI.....	227
A. Eşyanın Zayi Olması Kavramı	227
B. Eşyanın Zayi Olmasının Görünüm Biçimleri.....	229
1. Genel Olarak	229
2. Fiili (Gerçek) Zıya.....	230
a. Genel Olarak	230
b. Tam Zıya	230
c. Kısmi Zıya.....	231
3. Hükmi Zıya.....	231
C. Eşyanın Zayi Olmasının Teslim Borcunun İfası Bakımından Hukuki Niteliği.....	233
1. İmkânsızlık Kavramı Bakımından.....	233
2. Teslim Etme Borcunun Konusu Bakımından.....	237
D. Eşyanın Zayi Olmasının Hukuki Sonuçları.....	238
1. Taşınanın Sorumluluğuna Etkisi	238
a. Genel Olarak	238
b. Türk Ticaret Kanunu'nda Konunun Düzenlenişi	240
1) Genel Olarak Sorumluluk Sebepleri.....	240
2) Sorumluluktan Kurtulma Sebepleri	244

3) Eşyayı Teslim Etme Borcunun Tazminat Ödeme Borcuna Dönüşmesi.....	249
i. Genel Olarak	249
ii. Tazminat Ödeme Borcunun Zarar Bakımından Kapsamı.....	250
iii. Tazminat Ödeme Borcunun Tutar Bakımından Kapsamı.....	252
2. Taşıtanın Navlun Ödeme Borcuna Etkisi.....	260
a. Navlun Alacağıın Edim İlişkisindeki Yeri.....	260
b. Eşyanın Zayı Olma Sebeplerine Göre Taşıtanın Navlun Ödeme Borcu.....	261
1) Eşyanın Kaza Sonucunda Zayı Olması Sebebiyle Teslim Edilememesi Hâlinde	261
2) Eşya Teslim Edilmemiş Olmasına Rağmen Navlun Ödenmesi Gereken İstisnai Hâller	265
3) Eşyanın Taşıyanın veya Adamlarının Kusuru ile Zayı Olması Sebebiyle Teslim Edilememesi ..	267
4) Eşyanın Yükle İlgilinin Kusuru ile Zayı Olması Sebebiyle Teslim Edilememesi.....	268
3. Navlun Sözleşmesine Etkisi.....	269
a. Navlun Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümleri ve Eşyayı Teslim Etme Borcu ile İlişkisi	269
1) Türk Ticaret Kanunu'nda Konunun Düzenlenişi.....	269
2) Hükümlerin Eşyayı Teslim Etme Borcu ile İlişkisi.....	270
b. Eşyanın Umulmayan Hâl Sebebiyle Zayı Olmasının Sonuçları	270
II. KÖTÜ İFA TEMELİNE DAYANAN İFA ENGELİ: EŞYANIN HASARLANMASI	274
A. Kötü İfa Kavramı.....	274
B. Eşyanın Hasarlanması Kavramı.....	274
C. Eşyanın Hasarlanmasının Hukuki Sonuçları	276

1. Taşıyanın Sorumluluğuna Etkisi	276
a. Konunun Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenişi	276
b. Taşıyanın Tazminat Ödeme Yükümlülüğü	276
1) Tazminatın Zarar Bakımından Kapsamı	276
2) Tazminat Ödeme Borcunun Tutar Bakımından Kapsamı	276
2. Taşıtanın Navlun Ödeme Borcuna Etkisi	277
3. Navlun Sözleşmesine Etkisi	277
III. BORÇLU TEMERRÜDÜNE DAYANAN İFA ENGELİ:	
EŞYANIN GEÇ TESLİMİ	277
A. Eşyanın Geç Teslimi ve Taşıyanın Temerrüde Düşmesi	277
1. Eşyanın Geç Teslim Edilmesi	277
2. Taşıyanın Temerrüde Düşmesi	278
a. Genel Olarak Temerrüdün Şartları	278
b. Taşıyanın Temerrüde Düşmesinin Şartları	279
1) Muacceliyet Şartı	279
2) İhtar Şartı	279
B. Eşyanın Geç Tesliminin Hukuki Sonuçları	282
1. Taşıyanın Sorumluluğuna Etkisi	282
a. Türk Ticaret Kanunu'nda Konunun Düzenlenişi	282
b. Taşıyanın Ödemekle Yükümlü Olduğu Tazminat	284
1) Tazminatın Zarar Bakımından Kapsamı	284
2) Tazminatın Tutar Bakımından Kapsamı	284
2. Taşıtanın Navlun Ödeme Yükümlülüğüne Etkisi	287
3. Navlun Sözleşmesine Etkisi	288
IV. İFA ENGELİNE ALACAKLININ YOL AÇMASI:	
EŞYANIN TESLİM ALINMAMASI	288
A. Eşyanın Teslim Alınmaması	288
1. Genel Olarak	288
2. TTK m. 1174'te Öngörülen Olasılıklar	289
B. Eşyanın Teslim Alınmamasının Hukuki Niteliği	293

C. Alacaklıdan Kaynaklanan Sebeplerle Borcun İfa Edilemediği Diğer Hâller (TBK m. 111)	296
D. Eşyanın Teslim Alınmamasının Hukuki Sonuçları.....	297
1. Genel Olarak	297
2. Eşyanın Tevdi Edilmesi.....	298
a. Eşyanın Tevdi Edilmesine İlişkin Esaslar	298
b. Eşyanın Tevdi Edilmesinin Teslim Borcunun İfası Bakımından Değerlendirilmesi.....	301
c. Eşyanın Tevdi Edilmesinin Taşıyanın Sorumluluk Süreci Bakımından Değerlendirilmesi	304
3. Eşyanın Satılması ve Bedelinin Tevdi Edilmesi.....	305
4. Taşıtanın Navlun Ödeme Borcuna ve Navlun Sözleşmesine Etkisi.....	309
SONUÇ	311
KAYNAKÇA.....	319